



ГАЛАЙ ВІКТОРІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри забезпечення державної безпеки,
Київський інститут Національної гвардії України
<https://orcid.org/0000-0003-1568-5068>



КОРЕНЬ ДЕНИС ОЛЕКСАНДРОВИЧ

курсант,
Київський інститут Національної гвардії України
<https://orcid.org/0009-0007-4993-4380>

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: УПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ НАТО Й ДОСЯГНЕННЯ ВЗАЄМОСУМІСНОСТІ

Досліджено комплексний процес трансформації Національної гвардії України в умовах сучасних безпекових викликів та євроатлантичної інтеграції. Проаналізовано нормативно-правове підґрунтя реформ, зокрема виконання Програми військової стандартизації на 2024–2026 роки та Плану пріоритетних дій Уряду. Особливу увагу приділено еволюції Національної гвардії України до сучасного військового формування з правоохоронними функціями, що відповідає кращим практикам країн-членів Альянсу.

Розглянуто практичні аспекти впровадження стандартів НАТО (STANAG) в оперативну, матеріальну та адміністративну сфери діяльності Національної гвардії України. Детально висвітлено перехід на нову систему управління за стандартами J, G, S-структур, що дає змогу оптимізувати прийняття рішень і забезпечити єдність підходів зі Збройними Силами України та партнерами.

Вивчено роль міжнародних програм (DEEP, PDP) і спільних навчань у підвищенні професійного рівня особового складу та сертифікації освітніх програм за стандартами НАТО.

Обґрунтовано, що досягнення повної взаємосумісності є необхідною умовою для інтеграції Національної гвардії України до колективної системи безпеки. Визначено перспективні напрями подальшого розвитку, зокрема цифровізація управління, модернізація логістики та впровадження принципів інституційної доброчесності.

Ключові слова: Національна гвардія України; стандарти НАТО; взаємосумісність; J-структура; L-курс; гендерна інтеграція; євроатлантична інтеграція.

Постановка проблеми. Сучасна геополітична ситуація і триваюча збройна агресія проти України зумовили необхідність докорінного реформування сектору безпеки і оборони з метою досягнення максимальної взаємосумісності з країнами-членами НАТО. Національна гвардія України (НГУ) як важлива складова цього сектору перебуває у стані інтенсивної трансформації. Незважаючи на значні успіхи, процес переходу на стандарти Альянсу залишається складним через низку викликів: незавершеність переоснащення сучасною

технікою, потреба в оптимізації системи логістики й медичного забезпечення та повній адаптації структури управління до західних зразків (зокрема, впровадження J-структури).

Необхідно подолати розрив між обмеженими ресурсними можливостями і зростаючими потребами НГУ в умовах активних бойових дій. Зазначена проблема потребує системного наукового аналізу механізмів упровадження стандартів НАТО та оцінювання їхньої ефективності для забезпечення національної безпеки.



Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання трансформації сектору безпеки і оборони України та впровадження стандартів НАТО перебувають у центрі уваги багатьох вітчизняних дослідників і галузевих експертів.

Етапи співпраці з Альянсом та реалізацію Цілей партнерства в межах Програми «Партнерство заради миру» детально розглядає О. Пискун [2].

Дослідники В. Гридчина, І. Саєнко, А. Єфіменко, Т. Прижбило [7] аналізують шляхи воєнної реформи України крізь призму досягнень і пріоритетних завдань на шляху впровадження стандартів НАТО.

Вагомий внесок у дослідження процесів переходу на військові стандарти й реформування структури управління НГУ зробили Ф. Флурі та В. Бадрак [5], акцентуючи увагу на посиленні військового компонента та використанні моделі добровольчих формувань.

Проблематику невідповідності ресурсних можливостей зростаючим потребам Національної гвардії у своїх працях висвітлював А. Каляєв [6], аналізуючи недосконалість систем логістики й медичного забезпечення, зв'язку та переходу на контрактну основу.

Метою статті є комплексний аналіз процесу трансформації Національної гвардії України в контексті євроатлантичної інтеграції, дослідження практичних аспектів упровадження стандартів НАТО в управлінську, освітню та бойову діяльність військ, а також визначення перспективних шляхів досягнення повної оперативної взаємосумісності з військовими структурами держав-членів Альянсу.

Виклад основного матеріалу.

Запровадження стандартів НАТО як комплекс заходів щодо вивчення й ухвалення рішення про застосування у секторі безпеки і оборони проводилось у межах Програми робіт із військової стандартизації на 2024 – 2026 роки (зі змінами), що передбачена до виконання Планом пріоритетних дій Уряду на 2025 р. Важливим досягненням складових сектору безпеки і оборони (зокрема Національної гвардії України) стало опрацювання стандартів НАТО, з яких прийнято 91 матеріальний військовий стандарт США: 6 оперативних стандартів (комунікаційні та інформаційні системи, боєприпаси та вибухові речовини); 83 матеріальні стандарти (кабельно-провідникова продукція військового призначення); 2 адміністративні стандарти (організація випробувань) [1].

Процес співпраці командування військово-правоохоронних органів України з НАТО, на думку О. Пискуна [2], охоплював такі важливі етапи: приєднання до програми НАТО «Партнерство заради миру» (1994 р.), підписання Хартії про особливе партнерство між Україною та НАТО (1997 р.) та План дій Україна – НАТО.

Відповідно до Закону України «Про національну безпеку» [3] Національна гвардія України як складова сектору безпеки і оборони бере безпосередню участь у співробітництві Україна – НАТО на основі міжнародних стандартів та спільних програм у секторі безпеки і оборони, тобто безпосередньо залучена до такої взаємодії.

Вагомий внесок у процеси переходу на військові стандарти НАТО зробили експерти Альянсу, застосувавши трьохетапний системний підхід реформування НГУ: реформа структури управління НГУ; програма створення нової системи підготовки та навчання особового складу з урахуванням іноземного досвіду й досвіду участі НГУ у бойових операціях на Сході держави; механізм забезпечення взаємодії НГУ з усіма силовими відомствами України, а також із силами НАТО [2].

Від 2014 р. НГУ тісно співпрацює з Представництвом НАТО в Україні, реалізуючи річні національні програми під егідою Комісії Україна – НАТО [4]. На початку співпраці одним із головних завдань Національної гвардії стало впровадження у діяльність міжнародного досвіду, принципів та стандартів.

Аналізуючи момент відновлення діяльності Національної гвардії України у 2014 р., дослідники Ф. Флурі та В. Бадрак [5] зазначають, що це могло стати початком процесу створення системи добровольчих воєнізованих формувань на кшталт Національної гвардії США чи балтійської моделі територіальної оборони, проте розвиток Національної гвардії України продовжився у напрямі поступового реформування колишніх пострадянських внутрішніх військ і підвищення їх ефективності за рахунок посилення військового компонента та переходу на стандарти НАТО в організації, структурі та озброєнні.

Так, за даними представника Міжнародного проекту «Центр підготовки "PATRIOT"» [5], у 2016 р. робота з реформування Національної гвардії України зосереджувалася на двох основних напрямках: зміна системи бойової підготовки особового складу та зміна

структури управління з переформатуванням її відповідно до стандартів НАТО.

У межах пакету Цілей партнерства для України з 2018 р. [2] здійснювалася співпраця Національної гвардії з Міністерством внутрішніх справ України та Збройними Силами України щодо мовних вимог, планування й підготовки до операцій, стратегічних комунікацій, кіберзахисту. Так само НГУ співпрацює з трастовими фондами Україна – НАТО, які функціонують при Офісі зв'язку НАТО в Україні, у сфері медичної реабілітації (зокрема фінансова допомога медичному центру Національної гвардії «Нові Санжари», завдяки чому було закуплено сучасну медичну апаратуру), із питань логістики та стандартизації, у галузі командування, управління, комунікації та комп'ютеризації.

На думку А. О. Каляєва, причинами виникнення невідповідності між обмеженими можливостями і зростаючими потребами НГУ стали: незавершеність процесу переоснащення спеціальною технікою, сучасним озброєнням, спеціальними засобами, засобами зв'язку для ефективного виконання визначених завдань; недосконалість системи логістики, медичного забезпечення та реабілітації; незавершеність переходу на контрактний принцип комплектування з дотриманням прийнятих у НАТО принципів реалізації кадрової політики; неналежний рівень бойової та спеціальної підготовки військовослужбовців до виконання завдань в умовах суттєвих змін у бойовій і оперативній обстановці; незавершеність процесу побудови ефективної системи оперативного (бойового) управління, зв'язку, розвідки та спостереження відповідно до прийнятих стандартів держав-членів ЄС і НАТО та ін. [6].

У Збройних Силах України було опрацьовано пакет Цілей партнерства України з НАТО як практичний механізм реалізації завдань з реформування сектору безпеки і оборони до 2020 р. [7]. Серед напрямів і завдань співпраці з НАТО НГУ визначалося:

1) проведення навчання з опанування предметної сфери, оволодіння англійською мовою, а також розуміння політики НАТО в галузі стандартизації;

2) упровадження стандартів НАТО у бойову підготовку військ і підготовку офіцерського й сержантського складу;

3) комплексне оцінювання реальних оперативних спроможностей українського війська в контексті здатності діяти спільно з

підрозділами, частинами та з'єднаннями збройних сил держав-членів НАТО під час ведення бойових дій.

Північноатлантична Рада у 2018 р. ухвалила новий пакет Цілей партнерства для України. У його межах перед НГУ поставлено низку завдань, що передбачають як самостійну реалізацію, так і у взаємодії з Міністерством внутрішніх справ України, Збройними Силами України [4]. Ішлося про мовні вимоги, планування й підготовку до операцій, стратегічні комунікації та кіберзахист.

Упродовж 2020–2021 рр. Національна гвардія України продовжувала співпрацю з країнами-партнерами, а також із міжнародними організаціями, зокрема з НАТО, активно долучаючись до міжнародних проєктів: Програма Україна – НАТО з професійного розвитку (PDP), Програма НАТО з удосконалення військової освіти (DEEP), Програма Україна – НАТО з розбудови доброчесності (BI) [2].

Так, для забезпечення взаємосумісності з НАТО НГУ брала участь у низці заходів [4]:

1) міжнародні навчання на території України з аналогічними формуваннями країн-членів НАТО (участь роти оперативного призначення військової частини 3017 Східного оперативного-територіального об'єднання НГУ у міжнародних навчаннях "Rapid Trident – 2020");

2) заходи Програми Україна – НАТО з професійного розвитку (модульні навчальні курси з актуальних питань державної політики євроатлантичної інтеграції України; спільний проєкт з Національною академією Національної гвардії України щодо проведення навчальних курсів за тематикою євроатлантичної інтеграції для особового складу НГУ; стратегічні онлайн-сесії з розроблення Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО);

3) заходи Програми НАТО з удосконалення військової освіти: багатонаціональне робоче засідання сержантського складу «Орієнтація на програму професійної військової освіти сержантського складу як інструменту розвитку сержантського корпусу в XXI столітті» (Сербія); онлайн-засідання для представників професорсько-викладацького складу вищих військових навчальних закладів Міноборони та Національної гвардії України з метою ознайомлення представників професорсько-викладацького складу з алгоритмом роботи органів військового управління тактичного рівня збройних сил держав-членів Альянсу під час прийняття рішення на ведення бойових дій;

4) заходи Програми Україна – НАТО з розбудови доброчесності, цілісності, прозорості та зниження корупційних ризиків у роботі оборонних і безпекових інституцій;

5) проекти трастових фондів НАТО: курс «Організація пошуку саморобних вибухових пристроїв» для військовослужбовців НГУ в межах роботи Тростового фонду Україна – НАТО з протидії саморобним вибуховим пристроям та знешкодження вибухонебезпечних предметів (на базі Навчального центру НГУ); медична реабілітація сприяння Офісу Агенції НАТО з підтримки та постачання в межах роботи Тростового фонду Україна – НАТО з медичної реабілітації (Болгарія).

У 2021 р. відповідно до затвердженого командувачем НГУ Переліку проведено аналіз стандартів НАТО [8]. За його результатами підтверджено доцільність упровадження положень стандартів НАТО у діяльність Національної гвардії України. Процес реалізовано шляхом запровадження: стандарту НАТО ААР-03 «Розробка, ведення та управління документами стандартизації НАТО»; 29 стандартів НАТО із застереженнями; 69 стандартів НАТО із застереженнями у майбутньому.

Із переходом на стандарти НАТО подальший розвиток Національної гвардії України має ґрунтуватися на стійкому посиленні військового компонента. Ключовими сферами у процесі стандартизації визначаються: організація системи управління та зв'язку, система бойової підготовки підрозділів Національної гвардії України, уніфікація систем озброєнь [5].

Механізм національного впровадження стандартів НАТО у діяльність НГУ насамперед передбачає реалізацію цілей Річних національних програм співробітництва Україна – НАТО.

Погоджуємося з думкою О. В. Пискуна [2], що досягненню значних результатів у виконанні Цілей партнерства у межах Процесу планування та оцінки сил Програми НАТО «Партнерство заради миру» сприяє реалізація «Індивідуальної програми партнерства Україна – НАТО», а також виконання Річних національних програм під егідою Комісії Україна – НАТО, що з 2014 р. є ключовим системним документом розвитку співробітництва з НАТО та важливим інструментом здійснення реформ за підтримки Альянсу.

Задля наближення НГУ до стандартів НАТО Річною національною програмою 2021 р. було намічено стратегічну мету «Національна гвардія України боєздатна і спроможна виконувати завдання за призначенням». Цей

документ головним завданням визначає розбудову НГУ як мобільного, боєздатного військового формування з правоохоронними функціями, здатного у взаємодії з іншими складовими сектору безпеки і оборони України виконувати визначені правоохоронні й оборонні завдання з протидії загрозам національній безпеці та спільні завдання у міжнародних операціях із підтримання миру та безпеки [8].

На прикладі виконання однієї з Річних національних програм Україна – НАТО можна простежити тенденцію до визначення заходів, які стосуються НГУ [9] за напрямками.

1. Інформаційні заходи:

1) розміщення на постійній основі актуальної інформації стосовно співробітництва з НАТО на офіційних веб-сайтах (відомчі друковані видання, сторінки у Facebook, YouTube, Instagram, Twitter);

2) розміщення на офіційному веб-сайті НГУ інформації про формування й реалізацію державної політики з питань національної безпеки та оборони;

3) здійснення публікації та презентації щорічних видань «Білої книги» та інших аналітичних документів органами сектору безпеки і оборони;

4) проведення інформаційних заходів з особовим складом НГУ, де висвітлюються структура, принципи діяльності НАТО, реформування сектору безпеки і оборони з упровадженням стандартів і принципів НАТО, історія та перспективи взаємодії між Україною і НАТО;

5) розповсюдження серед особового складу НГУ інформаційних постерів про діяльність НАТО, зокрема буклета «Допомога НАТО Україні. Стислий огляд», підготовленого Фондом «Ініціатива з дослідження східноєвропейської безпеки» за сприяння й фінансової підтримки Центру інформації та документації НАТО в Україні.

2. Організаційні заходи:

1) відпрацювання аналітичних довідок про результати і стан службово-бойової діяльності НГУ, а також відповідне звітування до Офісу Президента України та Апарату РНБО;

2) переведення підрозділів органів військового управління НГУ на організаційно-штатну структуру, сумісну зі структурними підрозділами Головного управління та наближену до принципів управління держав-членів НАТО;

3) перегляд штатів артилерійських підрозділів з метою оптимізації штатних засобів

управління вогнем артилерії, підвищення можливостей вогневого ураження, боєздатності, живучості, безперервності розвідки і зв'язку;

4) доукомплектування підрозділів розвідки до штатної потреби безпілотною авіаційною технікою;

5) укомплектування особовим складом структурного підрозділу стратегічних комунікацій у Головному управлінні НГУ;

6) розроблення керівних документів із питань бойового застосування підрозділів протиповітряної оборони НГУ;

7) розроблення керівних документів із питань інженерного забезпечення НГУ.

3. Заходи логістичного забезпечення: залучення невійськових підприємств до забезпечення матеріально-технічними засобами військ (надання послуг із харчування особового складу (аутсорсингу) у військових частинах з охорони особливо важливих державних об'єктів).

4. Заходи щодо професійної підготовки фахівців та навчання:

1) опрацювання стандартів надання психологічних послуг і стандартів оцінювання ефективності роботи психологів; укомплектування класів психологічного тестування програмно-апаратним комплексом психофізіологічної експертизи; створення мобільного центру психологічної підтримки; створення психотренінгового комплексу – центру психологічної реабілітації; забезпечення сертифікованого навчання психологів на курсах когнітивно-поведінкової терапії; упровадження стандартів НАТО AMedP-8.6 [STANAG 2564] та AMedP-8.12 [STANAG 2544] у систему психологічного забезпечення;

2) забезпечення підвищення рівня професійної компетентності викладачів та інструкторів вищих військових навчальних закладів шляхом участі у навчаннях, тренінгах і семінарах із питань євроатлантичної інтеграції, стандартів НАТО, у профільних наукових установах і навчальних центрах держав-членів НАТО.

У Національній гвардії України змінено систему навчання особового складу згідно з досвідом країн-членів НАТО. У її основу покладено принцип роздільної й поетапної підготовки, яка розпочинається з індивідуальної підготовки військовослужбовців і продовжується підготовкою у складі підрозділів. Для підвищення спроможності підрозділів НГУ виконувати різноманітні завдання, удосконалювання рівня підготовки з виконання службово-бойових (бойових) завдань, обміну досвідом і підвищення рівня взаємосумісності між підрозділами НГУ,

ЗСУ, держав-членів та партнерів НАТО особовий склад і підрозділи НГУ беруть активну участь в українсько-американських навчаннях "Rapid Trident", "Sea Breeze" [10].

5. Заходи гендерної інтеграції:

1) затвердження Плану заходів з гендерної інтеграції у Нацгвардії до 2021 р. та Плану заходів Нацгвардії з реалізації Національного плану дій з виконання резолюції РБ ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 р.;

2) розроблення необхідних організаційно-розпорядчих документів з метою забезпечення дотримання принципу гендерної рівності у діяльності Національної гвардії (наказ командувача НГУ «План заходів з гендерної інтеграції в Нацгвардії до 2025 року»);

3) забезпечення реалізації результатів проведеного МВС аналізу інфраструктурних та матеріально-технічних умов для жінок, які проходять службу в секторі безпеки або перебувають на посадах державної служби, та створення умов за результатами проведеного моніторингу для поєднання жінками й чоловіками професійних і сімейних обов'язків;

4) затвердження переліку гендерних компетентностей керівників (командирів, начальників) НГУ щодо міжнародних вимог упровадження принципу гендерної рівності в секторі безпеки і оборони, зокрема, тих, які прийняті у збройних силах держав-членів НАТО, основ національної політики щодо забезпечення гендерної рівності, специфіки реалізації принципу гендерної рівності в умовах військового конфлікту, постконфліктної ситуації тощо.

Сьогодні серед новаційних кроків щодо взаємосумісності НГУ і НАТО можна назвати [10]: створення у Головному управлінні НГУ інспекції (управління контролю діяльності військ), служби з питань запобігання та виявлення корупції, відділу радників, відділу психологічного забезпечення, служби гендерної інтеграції, відділу стратегічного та середньострокового планування та сумісності з військовими структурами НАТО; перехід НГУ на умовні знаки Північноатлантичного Альянсу (затверджено стандартизований і структурований перелік графічних знаків, що враховує специфіку завдань, покладених на НГУ); модернізацію системи зв'язку НГУ (розгорнуто інформаційно-телекомунікаційну мережу з використанням сучасних технологій для організації захищеного зв'язку з органами військового управління та рухомими пунктами управління) та ін.

До зазначеного переліку варто додати обмін досвідом: воїни ЗСУ та НГУ направляються до Спільного центру НАТО – Україна JATES (Польща), де здійснюється напрацювання конкретних проєктів оборонного планування, ведення бойових дій, застосування технологій [11]. Головним управлінням НГУ здійснюється запровадження J-структури на стратегічному рівні управління, що передбачає чітке розмежування повноважень між функціональними напрямками й забезпечує єдність із підходами ЗСУ, інших силових відомств та партнерів по НАТО. Подібна система вже працює на рівні бригад (S-структура) і корпусів (G-структура) [12].

Вважаємо, що запровадження J-структури дає змогу [13]: оптимізувати систему управління, зменшивши навантаження на центральний апарат; прискорити ухвалення рішень шляхом делегування повноважень на рівень корпусів і бригад; уніфікувати структури управління з арміями країн-партнерів, підвищивши взаємосумісність у межах майбутніх спільних операцій; підвищити прозорість і підзвітність у виконанні функцій керівництва, контролю й підтримки підрозділів; уникнути дублювання, зосередити більше зусиль на бойовій підготовці, підтриманні бойової готовності та логістиці; надати більшої самостійності керівникам усіх рівнів в ухваленні управлінських рішень.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Процес трансформації Національної гвардії України становить невід’ємний складник загальнодержавної політики інтеграції до НАТО і здійснюється відповідно до Програми робіт із військової стандартизації, визначеній у Плані пріоритетних дій Уряду. Досягнення повної взаємосумісності є необхідною умовою інтеграції Національної гвардії України до колективної системи безпеки.

Станом на 2026 р. у Національній гвардії України триває активне опрацювання і прийняття низки стандартів НАТО (матеріальних, оперативних та адміністративних). Програма військової стандартизації охоплює нові стандарти. Упроваджено роздільну й поетапну системи підготовки, взято активну участь у міжнародних навчаннях (наприклад, "Rapid Trident", "Sea Breeze"), а також використовуються можливості програм DEEP та PDP для підвищення кваліфікації офіцерського складу.

З огляду на впровадження J-структури на стратегічному рівні чинне законодавство (Закон України «Про Національну гвардію України» та відповідні статuti) потребує чіткого термінологічного узгодження. Аби

уникнути дублювання функцій і забезпечити юридичну єдність управління між Національною гвардією України, Збройними Силами України і партнерами по Альянсу, доцільно офіційно закріпити термінологію та функціональні обов’язки штабів за стандартами НАТО (J-, G-, S-структури) у нормативно-правових актах, що регулюють управління військами.

Створення мобільного формування, здатного до швидкої трансформації під конкретну операцію (від підтримання порядку до участі у бойових діях у складі багатонаціональних сил), потребує внесення відповідних змін до законів України «Про національну безпеку України» та «Про Національну гвардію України» щодо більш чіткого розмежування і взаємодоповнення правоохоронних функцій з оборонними завданнями в умовах гібридних загроз.

Оскільки у Національній гвардії України вже вибудована вертикаль L-курсів (професійної військової освіти), то необхідно забезпечити автоматичне визнання українських сертифікатів. Для цього слід внести до чинного законодавства вимоги про обов’язкову відповідність освітніх програм стандартам НАТО для отримання чергових військових звань офіцерського та сержантського складу.

На основі досвіду впровадження резолюції ООН № 1325 та реалізації захисту гендерних механізмів варто кодифікувати вимоги щодо гендерних компетентностей для керівних посад у секторі безпеки, закріпивши їх у посадових інструкціях та критеріях атестації, чим буде досягнуто повне приведення кадрової політики у відповідність до стандартів збройних сил держав-членів НАТО.

Перспективою подальших розвідок має стати цифрова взаємосумісність та інтеграція в системи НАТО, а саме: дослідження технічних аспектів інтеграції інформаційних систем Національної гвардії України (наприклад, систем управління боєм та розвідкою) у єдиний інформаційний простір Альянсу, адаптація досвіду НАТО у сфері протидії гібридним загрозам.

Перелік джерел посилання

1. Інформаційний матеріал щодо запровадження стандартів та керівних документів НАТО (стандартів у сфері оборони держав-членів НАТО). *Міністерство оборони України : офіційний веб-сайт*. 2025. URL: <https://surl.li/amnzof> (дата звернення: 04.12.2025).
2. Пискун О. В. Адміністративно-правовий статус командувача Національної гвардії

України : дис. ... д-ра філософії : 081 / Донецький державний університет внутрішніх справ. Кропивницький, 2023. 247 с. URL: <https://surl.li/nqchbx> (дата звернення: 04.12.2025).

3. Про національну безпеку : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://surl.li/uytnzi> (дата звернення: 04.12.2025).

4. 72-га річниця НАТО: напрями і досягнення співпраці НГУ з Північноатлантичним Альянсом. *Міністерство внутрішніх справ : офіційний веб-сайт*. 2021. URL: <https://surl.li/gtlqyt> (дата звернення: 04.12.2025).

5. Флурі Ф., Бадрак В. Національна гвардія України: шляхи розвитку. Женева – Київ, 2017. URL: <https://surl.li/gvuzvb> (дата звернення: 04.09.2025).

6. Каляєв А. О. Сили безпеки і оборони у системі воєнної безпеки держави. *Демократичне врядування*. 2020. Вип. 2 (26). URL: <https://surl.li/uvqohr> (дата звернення: 04.12.2025).

7. Сасенко І. В., Єфіменко А. Є., Прижбило Т. В. Воєнна реформа України: досягнення та пріоритетні завдання українського війська на шляху впровадження стандартів НАТО. *Збірник наукових праць Військової академії. Технічні науки*. Одеса, 2017. Вип. 1. С. 84–91. URL: <https://surl.li/xvvctc> (дата звернення: 04.12.2025).

8. Перехід на стандарти НАТО Національної гвардії України. *Україна до НАТО*. 2021. URL: <https://surl.li/hixsqg> (дата звернення: 02.01.2026).

9. Інформація про виконання заходів Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО на 2021 рік. *Міністерство внутрішніх справ : офіційний веб-сайт*. 2021. URL: <https://surl.li/kljywm> (дата звернення: 04.12.2025).

10. Національна гвардія України. 5 років. *Національна гвардія України : офіційний веб-сайт*. URL: <https://surl.li/niivfs> (дата звернення: 12.01.2026).

11. Уряд визначив порядок на відправлення воїнів ЗСУ та НГУ до Спільного центру НАТО–Україна JАТЕС у польському Бидгощі. *Армія інформ*. 2025. URL: <https://surl.li/ccqhiy> (дата звернення: 04.12.2025).

12. Нацгвардія переходить на стандарти НАТО: J-структура управління – тепер і на найвищому рівні. *Шульгинська громада*. 2025. <https://surl.li/nmtpdt> (дата звернення: 04.12.2025).

13. J-структура: Нацгвардія переходить на систему управління за стандартами НАТО. *Укрінформ*. URL: <https://surl.li/ffxzzh> (дата звернення: 04.12.2025).

References

1. Ministerstvo obrony Ukrainy (2025). *Informatsiinyi material shchodo zaprovadzhennia*

standartiv ta kerivnykh dokumentiv NATO [Information material on the implementation of NATO standards and guidelines]. Retrieved from: <https://surl.li/amnzof> (accessed 4 December 2025) [in Ukrainian].

2. Pyskun O. V. (2023). *Administrativno-pravovyi status komplektuvannia Natsionalnoi hvardii Ukrainy* [Administrative and legal status of recruitment of the National Guard of Ukraine]. Doctor's thesis. Kropyvnytskyi : DonDUVS. Retrieved from: <https://surl.li/nqchbx> (accessed 4 December 2025) [in Ukrainian].

3. *Zakon Ukrainy "Pro natsionalnu bezpeku" № 2469-VIII* [Law of Ukraine about National Security activity no. 2469-VIII]. (2018, 21 June). Retrieved from: <https://surl.li/uytnzi> (accessed 12 December 2025) [in Ukrainian].

4. Ministerstvo vnutrishnikh sprav (2021). *72-ha richnytsia NATO: napriamy i dosiahnennia spivpratsi NHU z Pivnichnoatlantichnym Aliansom* [72nd anniversary of NATO: directions and achievements of cooperation between NGU and the North Atlantic Alliance]. Retrieved from: <https://surl.li/gtlqyt> (accessed 4 December 2025) [in Ukrainian].

5. Fluri P., Badrak V. (2017). *Natsionalna hvardiia Ukrainy: shliakhy rozvytku* [National Guard of Ukraine: ways of development]. Geneva – Kyiv. Retrieved from: <https://surl.li/gvuzvb> (accessed 4 September 2025) [in Ukrainian].

6. Kaliaev A. O. (2020). *Syly bezpeky i obrony u systemi voiennoi bezpeky derzhavy* [Security and defense forces in the system of military security of the state]. *Demokratychnе vriaduvannia*. Retrieved from: <https://surl.li/uvqohr> (accessed 4 December 2025) [in Ukrainian].

7. Saienko L. B., Yefimenko A. Ye., Pryzhbylo T. V. (2017). *Voienna reforma Ukrainy: dosiahnennia ta priorytety zavdan ukraïnskoho viiska na shliakhu vprovadzhennia standartiv NATO* [Military reform of Ukraine: achievements and priorities of the Ukrainian army on the way to NATO standards]. *Zbirnyk naukovykh prats Viiskovoi akademii. Seriia: tekhnichni nauky*. Odesa : Viiskova akademiiia. Retrieved from: <https://surl.li/xvvctc> (accessed 4 December 2025) [in Ukrainian].

8. *Ukraina do NATO* (2021). *Perekhid na standarty NATO Natsionalnoi hvardii Ukrainy* [Transition of the National Guard of Ukraine to NATO standards]. Retrieved from: <https://surl.li/hixsqg> (accessed 4 December 2026) [in Ukrainian].

9. Ministerstvo vnutrishnikh sprav (2021). *Informatsiia pro vykonannia zakhodiv Richnoi natsionalnoi prohramy pid ehiidoiu Komisii*

Ukraina – NATO [Information on the implementation of the Annual National Program under the auspices of the Ukraine-NATO Commission]. Retrieved from: <https://surl.li/kljywm> (accessed 4 December 2026) [in Ukrainian].

10. Natsionalna hvardiia Ukrainy (2019). *Natsionalna hvardiia Ukrainy: 5 rokiv* [National Guard of Ukraine: 5 years]. Retrieved from: <https://surl.li/niivfs> (accessed 4 December 2026) [in Ukrainian].

11. Armiia Inform (2025). *Uriad vyznachyv poriadok napravlennia voyniv ZSU ta NHU do Spilnogo tsentru NATO-Ukraina JATEC* [The government defined the procedure for sending soldiers of the AFU and NGU to the Joint NATO-Ukraine

Center JATEC]. Retrieved from: <https://surl.li/ccqhiy> (accessed 4 December 2026) [in Ukrainian].

12. Shulhynska hromada (2025). *Natshvardiia perekhodyt na standarty NATO: J-struktura upravlinnia – teper i na naivysshchomu rivni* [The National Guard moves to NATO standards and the management structure is now at the highest level]. Retrieved from: <https://surl.li/nmtptd> (accessed 4 December 2026) [in Ukrainian].

13. Ukrinform (2025). *Struktura Natshvardii perekhodyt na systemu upravlinnia za standartamy NATO* [The structure of the National Guard moves to a management system according to NATO standards]. Retrieved from: <https://surl.li/ffxzzh> (accessed 4 December 2026) [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції / Received: 04.03.2026

Прорецензовано та прийнято до друку / Reviewed and accepted for publication: 31.03.2026

Опубліковано / Published: 30.06.2026

HALAI VIKTORIIA

*Doctor of of Legal Sciences, Professor,
Professor of the Department of State Security,
Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-1568-5068>*

KOREN DENYS

*Cadet,
Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine
<https://orcid.org/0009-0007-4993-4380>*

TRANSFORMATION OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF EURO-ATLANTIC INTEGRATION: IMPLEMENTATION OF NATO STANDARDS AND ACHIEVING INTEROPERABILITY

The article examines the complex process of transformation of the National Guard of Ukraine in the context of modern security challenges and Euro-Atlantic integration. The legal framework of reforms is analyzed, specifically the implementation of the Military Standardization Program for 2024–2026 and the Government's Priority Action Plan. Particular attention is paid to the evolution of the National Guard of Ukraine to a modern military formation with law enforcement functions that meets the best practices of the Alliance member states.

The practical aspects of implementing NATO standards (STANAG) in the operational, material, and administrative spheres of the National Guard of Ukraine's activities are considered. The transition to a new management system based on J, G, S-structures is highlighted in detail, which allows optimizing decision-making and ensuring unity of approaches with the Armed Forces of Ukraine and international partners. The role of international programs (DEEP, PDP) and joint exercises in increasing the professional level of personnel and certifying educational programs according to NATO standards is studied.

It is substantiated that achieving full interoperability is a critical condition for the integration of the National Guard of Ukraine into the collective security system. Promising directions for further development are identified, including the digitalization of management, modernization of logistics, and implementation of the principles of institutional integrity.

Keywords: *National Guard of Ukraine; NATO standards; interoperability; J-structure; L-courses; gender integration; Euro-Atlantic integration.*